

PANSTWOWA
OPERA I FILHARMONIA BAŁTYCKA

PROGRAM

PAŃSTWOWA OPERA I FILHARMONIA BAŁTYCKA
W GDAŃSKU

Dyrektor:
Tadeusz Rybowski

Dyrektor Artystyczny:
Dr Zygmunt Latoszewski

W RAMACH ROZPOCZYNAJĄCYCH SIĘ UROCZYSTOŚCI
1000-LECIA PAŃSTWA POLSKIEGO

Koncert Muzyki Polskiej

WYKONAWCY:

ORKIESTRA PAŃSTW. OPERY I FILHARMONII BAŁTYCKIEJ
ORAZ CHÓR FILHARMONICZNY

SKŁAD WYKONAWCZY

D75 282

ZDZISŁAW

BYTNAR – dyrygent

KRYSTYNA

JASTRZĘBSKA – fortepian

TADEUSZ

WROŃSKI – skrzypce

Przygotowanie chóru – LEON SNARSKI

Gdańsk-Wrzeszcz, piątek 15 stycznia 1960 r. godz. 19.30
sobota 16 stycznia 1960 r. godz. 19.30

ZDZISŁAW BYTNAR

KRYSTYNA JASTRZĘBSKA

HENRYK WROŃSKI

Program

1. M. Karłowicz

— Epizod na maskaradzie

2. K. Szymanowski

— I koncert skrzypcowy

3. I. Paderewski

— Koncert fortepianowy a-moll. op. 17.

a) *Allegro*

b) *Andante (Romanza)*

c) *Allegro molto vivace*

4. St. Wiechowicz

— „Na glinianym wazoniku” — kantata
na chór i orkiestrę

Mieczysław Karłowicz — Epizod na Maskaradzie

8 lutego 1909 Mieczysław Karłowicz ginie przysypany lawiną śnieżną na drodze z Zakopanego do Czarnego Stawu. W białym domku zakopiańskim w jego pracowni pozostał na stole szkic poematu symfonicznego „Epizod na Maskaradzie”. Dokończenia i zinstrumentowania poematu podjął się na zlecenie rodziny Karłowicza Grzegorz Fitelberg. Ogólną koncepcję utworu doprowadził Karłowicz do połowy, ale ujął równocześnie w zarysach następną część poematu co pozwoliło przewidzieć logicznie rozwijającą się całość. W szkicu utworu pozostało też wiele uwag instrumentacyjnych, które wykorzystał Fitelberg w swojej pracy nad dziełem. W pięć lat po tragicznej śmierci Karłowicza odbyło się pierwsze wykonanie „Epizodu na Maskaradzie”. Poemat choć nie dorównuje siłą wyrazu i emocji takim utworom jak Stanisław i Anna Oświęcimowie, czy Odwiecznym Pieśniom, jednakże barwne kontrastowe motywy tematyczne, śmiałość zwrotów harmoniczných i rozmach pomysłów instrumentacyjnych świadczą o dalszym rozwoju wspaniałego talentu Karłowicza i są jeszcze jednym dowodem jak niepowetowaną stratę poniosła przez tragiczną śmierć kompozytora polska kultura muzyczna.

Ignacy Paderewski — koncert fortepianowy a-moll

6-go listopada 1960 r. minie 100 lat od daty urodzin Ignacego Paderewskiego. Jego osobowość, której genialny talent odtwórca łączył się z wybitnym uzdolnieniem kompozytorskim wyniosła go na najwyższe miejsce wśród elity pianistów-wirtuozów, a jego nazwisko otoczone nimbem legendarnej sławy przysporzyło blasku muzyce polskiej na estradach całego świata. Lata dzieciństwa spędził w rodzinnej Kuryłówce na Podolu, a potem w małej miejscinie Sudyłków. Stamtąd przybył 12-letni Paderewski na studia do Warszawy. Na trzecim roku studiów zostaje wydany z konserwatorium z powodu niepodporządkowania się zarządzeniom władz szkolnych. Okazało się że Paderewski często opuszcza próby

orkiestry, w której kazano mu grać na... puzonie wróżąc — wielką przyszłość w grze na tym instrumencie. Przyjęty po pewnym czasie z powrotem do konserwatorium kończy studia w 1878 r. ale nie wskazuje na przyszłą światową karierę pianisty. Paderewski studiuje ponadto kompozycję, a pierwszy koncert kompozytorski przynosi mu uznanie nawet tak surowego warszawskiego krytyka muzycznego jak Jan Kleczyński, który pisze w swojej recenzji: „główną zaletą Paderewskiego jest, że pisze z natchnieniem. Mimo że jego harmonia, jego figuracje oraz władanie formą świadczy o ścisłych studiach, nigdy jego kompozycje nie są pozbawione ciepła, poletu. Jego melodia jest prosta, szlachetna. tłem jej — liryzm”....

Pierwszym wielkim sukcesem artystycznym Paderewskiego jest koncert w 1887 r. w Wiedniu. Od tego czasu rozpoczyna się oszałamiająca kariera pianisty — wirtuoza. Tournée po Stanach Zjednoczonych przynosi mu fantastyczne powodzenie i istic bajońskie dochody sięgające sumy 250.000 dolarów. Komicznym akcentem zamorskich wypraw koncertowych Paderewskiego było wykorzystanie jego nazwiska dla celów reklamowych przez amerykańskie firmy, a rekord pod tym względem pobił plakat: „Paderewski jest królem pianistów, ale Finkelstein jest cesarzem kolonialnym towarów”. W późniejszym okresie Paderewski zarzuca kompozycję, koncertuje jedynie dla celów społecznych, a wszystkie swoje siły poświęca pracy politycznej.

Koncert fortepianowy a-moll powstał w 1889 r. a pierwszą jego wykonawczynią była słynna pianistka Jessipowa, która grała utwór na koncercie w Werszawie jeszcze z rękopisu. Kompozycję o 3-częściowym schemacie klasycznego koncertu cechuje typowo romantyczny patos, a jednocześnie tak charakterystyczne dla twórczości Paderewskiego nawiązanie do rytmiki i melodyki ludowych tańców polskich, szczególnie silnie zaznacza się ten wpływ w melodyce lirycznego drugiego tematu I części i w roztańczonym rytmie krakowiaka finału koncertu.

Karol Szymanowski — I Koncert skrzypcowy

Twórczość Karola Szymanowskiego to wyjątkowe zjawisko w muzyce europejskiej XX wieku. Osiągnięcie najwybitniejszego po Chopinie polskiego kompozytora wyszły nad poziom ówczesnej awangardy europejskiej. Znaczenia muzyki Szymanowskiego nie potrafiło docenić — poza nieliczną grupą —

współczesne mu społeczeństwo, a intrygi i szyskany doprowadziły będącego u szczytu sił twórczych kompozytora do psychicznego załamania, a w konsekwencji od rozwoju groźnej choroby która przedwcześnie zabrała go muzyce polskiej. Szymanowski przebył w swojej twórczości ogromną drogę wspaniałego rozwoju artystycznego. W początkowym okresie jego myśl twórcza podąża torami współczesnej mu muzyki niemieckiej. Jego język muzyczny bliski jest niekiedy stylowi Ryszarda Strausa, ale zbliżenie to jest zewnętrzne i dość przelotne. Już następne dzieła znamionują przełom w twórczości kompozytora. Pomimo pozornie „ciężkiej” instrumentacji jaka zdaje się wynikać z obrazu graficznego partytury, orkiestrowe brzmienia stają się bardziej przejrzyste, występuje charakterystyczny, pełen śpiewności sposób prowadzenia głosów. W tym okresie sfera zainteresowań kompozytora obejmuje w znacznym stopniu literaturę wschodu, a przede wszystkim poezję perską. Równocześnie zaznacza się poważny wpływ twórczości impresjonistów francuskich na styl Szymanowskiego. I koncert skrzypcowy stanowi jakgdyby wypadkową tych wpływów, z jednej strony przepojony specyficzną atmosferą orientalnej egzotyki a jednocześnie mieniący się wspaniałymi barwami kolorystyki instrumentalno-harmonicznej. Kompozycję ukończył Szymanowski w Tymoszwówce w 1916 r. przy współpracy znakomitego skrzypka Pawła Kochańskiego, który sam napisał świetną kadencję solową. Kochański był jednocześnie jednym z pierwszych wykonawców koncertu, a jego interpretacja stanowi do dziś nie-dościgniony wzór. I koncert skrzypcowy mimo że zachowuje wszelkie pozory muzyki absolutnej posiada swój program, którego źródłem był wiersz Micińskiego „Noc majowa”. W wierszu tym bogactwo motywów muzycznych w opisach przyrody, nawiązanie do bajki o Szecherezadzie znalazło swoje odbicie w pełnej orientalnego kolorytu, przepojonej żarem namiętności, muzyce Szymanowskiego. Ta namiętność i głębokie przeżycie emocjonalne cechuje wszystkie dzieła kompozytora. Nie potrafił pisać „obiektywnie” w sensie idealnego odizolowania sztuki od spraw życia i ludzi — tworzył pełne subiektywizmu i siły wyrazu dzieła, które stanowią nieprzemijającą wartość w muzyce światowej.

Stanisław Wiechowicz — Kantata „Na glinianym wazoniku”

Stanisław Wiechowicz (ur. 1893) zdobył wszechstronne wykształcenie muzyczne w konserwatorium w Krakowie, Dreźnie

potem w Leningradzie i w Paryżu. Twórczość jego charakteryzuje niezrównane mistrzostwo we władaniu techniką chóralną. W okresie przedwojennym był organizatorem i dyrygentem Wielkopolskich Kół Śpiewaczych i odegrał ogromną rolę w rozwoju polskiego ruchu chórowego. Do najwybitniejszych kompozycji Wiechowicza należą: Scherzo symfoniczne „Chmiel” i utwory chóralne jak „Kantata Romantyczna”, „Kantata Żniwna”, „Mruczkowe Bajki” i „Na glinianym wazoniku”. Twórczość Wiechowicza czerpie natchnienie z melodyki i rytmiki polskiego folkloru, a wzbogaconą inwencją, i pełną temperamentu i pomysłów muzycznych wyobraźnią kompozytora stwarza porywające żywiołowym dynamizmem dzieła. Takim utworem jest też jedna z reprezentatywnych kompozycji Wiechowicza Kantata „Na glinianym wazoniku”, — na chór i orkiestrę. Na tekście Janiny Porazińskiej „Z Wojtusiowej Izby” oparł kompozytor tryskające werwą i humorem scherzo.

Dylu, dylu — smyku, smyku
Na glinianym wazoniku
Stary Jankiel tnie od ucha
Tańczy młody i młoducha.
Chudy Srulek smykem macha
Z organistą tańczy swacha!

Tańczą, tańczą wywijają
Za Wojtkiem się oglądają
Chodź Wojtusię tańczyć z nami
Nie podolę tak nóżkami!
Dziś, dziś.

Leci, leci osa do Wojtaszka nosa — a Wojtek śpi.
Leci, leci mucha do Wojtaszka ucha — A! Wojtek śpi
Leci, bąk tłusciutki do Wojtaszka bródki — tuś mi, tuś mi
Leci, leci pszczoła do Wojtaszka czoła — a Wojtaszek śpi.

Co dzień rankiem Wojtuś zerka
Czy skończyli już oberka
Ale oni jako wczora
I dziś tańczą do wieczora!

Orkiestra Państw. Opery i Filharmonii Bałtyckiej

SKRZYPCE

Kochański Tadeusz (koncertmistrz)
Szmań Wojciech (koncertmistrz)
Bujalski Franciszek
Czarnecki Czesław
Peisert Andrzej
Gbioreczyk Ludwik
Niemiro Henryk
Huzarski Kazimierz
Sekura Tadeusz
Mienko Michał
Zielińska Irena
Kucal Jerzy

II SKRZYPCE

Kosiorek Stanisław
Sztukowski Sylwester
Małecki Jerzy
Butowski Wacław
Osterczy Stefan
Jeziorny Wiesław
Brochocki Bronisław
Jellaczyc Jerzy
Brochocka Maria
Tomczyk Bernard

ALTÓWKI

Smilgin Mieczysław
Wojtkowski Jerzy
Sypniewski Zygmunt
Papiernik Stanisław
Manikowski Kazimierz
Giemzowski Tadeusz

WIOLONCZELE

Suchecki Roman (koncertmistrz)
Pokorniecki Franciszek
Baryła Karol
Tomczak Tadeusz
Zaborowski Jan
Mokrzecki Lech
Andrzejewski Tadeusz

KONTRABASY

Piotrowicz Edwin
Rosiek Stanisław
Zapolski Bolesław
Pilc Antoni
Wojewódka Józef
Hański Bronisław

HARFA

Winiewicz-Gbioreczyk Halina

Inspektor orkiestry: Wobiszewicz Włodzimierz

Korektor fortepianów: Nowiński Kazimierz

FLETY

Gagałka Wacław
Kaziński Jarosław
Wojakowski Wiesław
Wiliński Jerzy

OBOJE

Gassan Erwin
Sękowski Stanisław
Chrapkowski Henryk

ROŻEK ANGIELSKI

Buczkowski Roman

KLARNETY

Świercz Władysław
Strzelczyk Józef
Zaremba Jan
Pietras Andrzej

BAS-KLARNET

Trambowicz Ludwik

FAGOTY

Piłat Maksymilian
Pawłowski Jerzy
Raduła Benedykt
Nadrowska Halina

WALTORNIE

Filipowicz Kazimierz
Klimek Zygmunt
Suchoples Aleksander
Wobiszewicz Włodzimierz
Brzostek Leon
Kohnke Józef

TRĄBKİ

Krysiński Józef
Łukaszewicz Jan
Burdynowski Józef
Gonczorowski Jerzy

PUZONY

Trus Aleksander
Kasprzycki Alfons
Tuzinowski Jan
Grygorowicz Edward

TUBA

Tęcza Karol

PERKUSJA

Szymański Marian
Rugienis Bronisław
Brzeski Witold
Wiśniewski Wacław

CHÓR FILHARMONICZNY W GDAŃSKU

Kierownik chóru LEON SKARSKI

Korepetytor chóru RENATA GLEINERT

SOPRANY

Baczyńska Katarzyna
Bart Anna
Belke-Belska Wanda
Biedermann Benigna
Bilińska Halina
Bloch Małgorzata
Bluma Felicja
Bramska Jadwiga
Bruzyk Helena
Bubień Regina
Cholewa Amelia
Chruścielewska Wiktoria
Czyżewska Władysława
Fludzińska Alfreda
Galiczka Scholastyka
Gappa Regina
Górska Józefa
Grzybowska Irena
Hoffman Eugenia
Jabłońska Irena
Jurkiewicz Maria
Kamińska Gertruda
Kosińska Irena
Kowalik Zofia
Kowalik II Zofia
Kucharonek Teresa
Lipska Ludmiła
Łamasz Alina
Masewicz Irena
Migala Wanda
Miszczuk Stanisława
Matoń Zuzanna
Osińska Irena
Pasierbska Helena
Plichta Danuta
Porębska Wanda
Rakowska Bettina
Rytel Elżbieta
Stankiewicz Jadwiga
Sankowska Jadwiga
Szarejko Maria
Szabuniewicz Halina
Smutek Zofia
Tamerowska Maria
Torowa Janina
Ustabowska Czesława
Woźniak Zdzisława
Zambrzycka-Kaszuba Zofia

ALTY

Chłap Krystyna
Chuchla Wanda
Dudzińska Longina
Franczak Helena
Gackowska Janina
Grabowska Anna
Kochanowska Anna
Kozłowska Nina
Kulwiec Irena
Maciaszek Halina
Mącik Jadwiga
Mielke Elżbieta
Napiwocka Teresa
Pausz Ewa
Pawlina Irena

Pawlina Janina
Sakowska Teresa
Saulska Jadwiga
Sawicka Danuta
Steffen Jadwiga
Szajda Władysława
Szarmach Eufemia
Szweđa Irena
Urbańska Romualda
Wietek Helena
Winiarska Eugenia
Wiśniewska Domnika
Żekietówna Halina

TENORY

Bielecki Anastazy
Biernacki Aleksander
Chmiecik Jan
Daleszczyk Jan
Drzewiecki Kazimierz
Górski Józef
Górzyński Jan
Jaworski Norbert
Kępa Janusz
Leśniowski Tadeusz
Manuszewski Franciszek
Maciołek Dominik
Mokwa Roman
Muszyński Tadeusz
Orłowski Leon
Pankiewicz Janusz
Partyka Jerzy
Przybył Władysław
Rzeźnik Bolesław
Rytel Romuald
Sarnowski Ireneusz
Szeferzyński Wacław
Szymoniak Zygmunt
Ustabowski Herbert
Wojtuszkiewicz Edward
Wysocki Marian

BASY

Bezuch Stanisław
Czapiewski Jan
Daszkowski Jerzy
Gmiński Józef
Gołubski Franciszek
Grębski Henryk
Jankowski Zygmunt
Jarmakowski Zdzisław
Kędziora Stanisław
Kleina Jan
Korda Kazimierz
Kotowski Ferdynand
Mach Jan
Nastaly Stanisław
Niedźwiedzki Bogusław
Rzadkowolski Stanisław
Sobczak Ryszard
Szymoniak Wiktor
Tempski Stanisław
Waniewski Zbigniew
Wieczorkowski Tadeusz
Wiśniewski Bogdan
Woźny Bernard

Czytajcie i prenumerujcie

DWUTYGODNIK

„RUCH MUZYCZNY”

JEDYNE ILUSTROWANE CZASOPISMO
ARTYSTYCZNO-MUZYCZNE

„Ruch Muzyczny” wychodzi obecnie w Warszawie, w zmienionym formacie i bogatej szacie graficznej.

„Ruch Muzyczny” jest czasopismem przeznaczonym dla każdego, komu bliskie są sprawy muzyki.

Na łamach „Ruchu Muzycznego” piszą najwybitniejsi publicyści i pisarze muzyczni.

„Ruch Muzyczny” zamieszcza artykuły, eseje, felietony, reportaże, korespondencje zagraniczne i informacje dotyczące muzyki oraz innych dziedzin sztuki.

W „Ruchu Muzycznym” znajdziecie artykuły o muzyce poważnej i rozrywkowej, o operze, operetce i balecie, o jazzie, płytach i nowych książkach, o radiu i telewizji, o osiągnięciach i bolączkach polskiego życia muzycznego.

Żądajcie „Ruchu Muzycznego” we wszystkich kioskach z gazetami. Pamiętajcie jednak, że najpewniejszą formą otrzymywania czasopism jest pronumerata. Cena 1 egzemplarza — 4 zł. Pronumerata kwartalna — 24 zł., półroczna — 48 zł., roczna — 96 zł.

NASTĘPNY KONCERT SYMFONICZNY

22, 23 stycznia 1960 r.

ALOIS KLIMA (CSR)

dyrygent

REGINA SMENDZIANKA

fortepian

CENA ZŁ 2,50

BIBLIOTEKA P W S M GDAŃSK

Dział	
Autor	
Tytuł	
Nr inw.	11111111